

บทความวิจัยฉบับ :

ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับโรค COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม
ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
Knowledge and Attitude about COVID-19 of Dental Service Recipients in Thachalung
Health Promoting Hospital, Chokchai District, Nakhon Ratchasima Province.

สมถวิล บ่ายกระโทก

Somtawin Brikrathok

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

Thachalung Health Promoting Hospital, Chokchai District, Nakhon Ratchasima Province.

โทรศัพท์ 08-1389-1039; E-mail : ohostv@gmail.com

วันที่รับ 9 ก.ย.2566; วันที่แก้ไข 18 ก.ย.2566; วันที่ตอบรับ 27 ก.ย.2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับโรค COVID-19 ในระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ถึง 10 สิงหาคม 2565 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ ผู้มารับบริการทางทันตกรรมในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้และเจตคติเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติอนุมาน (Inferential statistic) ได้แก่ Paired t-test สถิติไคสแควร์ (E) และสถิติฟิชเชอร์ (Fisher exact test)

ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.2 ระดับสูง ร้อยละ 37.5 และ ระดับต่ำ ร้อยละ 11.3 เจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับ COVID-19 พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับดี ร้อยละ 65.0 และระดับปานกลาง ร้อยละ 35.0 ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้มารับบริการทางทันตกรรมมีความรู้ อยู่ในระดับปานกลางกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยมีโรคประจำตัวส่วนใหญ่จะไม่เสียชีวิต ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอาศัยอยู่บ้านไม่มีโอกาสติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งไม่ถูกต้องบุคลากรสาธารณสุขควรให้ความรู้เพิ่มเติม ผู้ป่วยโรค COVID-19 สามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกในครอบครัวได้ตามปกติทันตบุคลากรควรประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ในการป้องกันตนเองในกรณีของการมารับบริการทางทันตกรรม หรือที่

วารสารวิชาการทางการแพทย์และสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2566

สาธารณสุข ส่งเสริมให้คนในครอบครัวช่วยเหลือ ให้กำลังใจ เกิดเจตคติที่ถูกต้องสามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : โควิดไวรัสโคโรนา 2019; พฤติกรรมการป้องกัน COVID-19 ;ทัศนคติต่อการป้องกัน COVID-19 ; ความรู้เกี่ยวกับ COVID-19 ทิมทันตกรรม

Abstract

The objective of this descriptive study was to evaluate knowledge and attitudes towards COVID-19 prevention behaviors of the coronavirus disease 2019 (COVID-19) epidemic on the number of 80 patients who attending the Department of Dental Service and the total number of patients receiving treatment of Tajulhoong; tambol health promotion hospital, Chokchai, Nakhonratchasima province between May1- August 10 : 2022. Collected data was analyzed by descriptive statistic and Inferential statistic.

The results from this study presenting knowledge about Coronavirus 2019 are intermediate level 51.2%, high level 37.5%, low level 11.3% , good attitude 65% and average attitude 35%. Revealed that dental patients knowledge are average level, confused data about aging and systematic patients not infected or die from Covid-19. From this study dental team should advice and advocate through multimedia to people about right knowledge and attitude with Coronavirus 2019 for safety life.

Keywords: Corona Virus Disease 2019; Prevention Behavior from Corona Virus 2019; Attitudes

towards Prevention of Coronavirus 2019; Knowledge of Coronavirus 2019; Dental team

บทนำ

จากการติดตามสถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 ทั่วโลกระหว่างวันที่ 31 ธันวาคม ถึงวันที่ 7 มกราคม 2565 มีจำนวน 11,244,199 ราย เฉลี่ยพบผู้ติดเชื้อวันละ 1,874,033 ราย มีจำนวนประเทศที่มีรายงานพบผู้ติดเชื้อ COVID-19 สายพันธุ์โอไมครอน จำนวน 141 ประเทศ มีจำนวนผู้ติดเชื้อรวม 495,630 ราย โดยจำนวนผู้ติดเชื้อทั่วโลก^[1] เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในวันที่ 1 มกราคม 2565 จากการติดตามประเด็นที่น่าสนใจ พบว่าหลาย ๆ ประเทศ กำลังประสบกับภาวะการระบาดของเชื้อ COVID-19 สายพันธุ์โอไมครอน ทำให้จำนวนผู้ติดเชื้อภายในประเทศสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อให้เกิดความกดดันทางด้านสาธารณสุข นอกจากนี้ นักระบาดวิทยาของ Washington DC ยังเชื่อว่าเชื้อไวรัสสายพันธุ์ดังกล่าวยังคงเป็นสายพันธุ์ที่น่ากังวล เนื่องจากมีอัตราการแพร่เชื้อมากกว่าสายพันธุ์เดลต้าถึง 4 ถึง 6 เท่า ถึงแม้ว่าความรุนแรงจะน้อยกว่าเชื้อสายพันธุ์เดลต้า แต่ก็อาจก่อให้เกิดความล้มเหลวทางด้านสาธารณสุขได้

จำนวนผู้ติดเชื้อในประเทศไทยในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา 24,926 ราย เสียชีวิต 108 ราย โดยรายละเอียดของผู้ติดเชื้อแบ่งเป็นการติดเชื้อภายในประเทศ 1,081 ราย และ 23,845 ราย อายุเฉลี่ย 33 ปี (ต่ำสุด 7 วัน สูงสุด 102 ปี) อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1:1.15 สัญชาติที่พบผู้ติดเชื้อสูงสุด 5 อันดับแรก^[2] ได้แก่ ไทย พม่า อังกฤษ อเมริกา และ กัมพูชา จำนวน 19, 411, 201, 193, 134

และ 122 รายตามลำดับ สำหรับจังหวัดที่มีการพบผู้ติดเชื้อสูงสุด 10 จังหวัดแรก ได้แก่ ชลบุรี กรุงเทพมหานคร อุบลราชธานี สมุทรปราการ ภูเก็ต เชียงใหม่ ขอนแก่น นครศรีธรรมราช อุตรธานี และระยอง โดยมีจำนวนผู้ติดเชื้อ 3,391, 3,037, 1,909, 1,345, 1,086, 954, 934, 780, 626 และ 464 ราย ซึ่งจำนวนของผู้ติดเชื้อเริ่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในวันที่ 6 มกราคม 2565 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศยกระดับเตือนภัย COVID-19 จากเดิมระดับ 3 เป็นระดับ 4 หลังจากที่จำนวนของผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด 19 สายพันธุ์โอไมครอนในหลาย ๆ จังหวัด โดยมีข้อเสนอแนะให้ทุกคน งดไปรับประทานอาหารร่วม/ดื่มสุราในร้าน งดเข้าสถานที่เสี่ยงทุกประเภท เลี่ยงเข้าใกล้ผู้อื่นนอกบ้าน งดร่วมกิจกรรมกลุ่ม งดโดยสารขนส่งสาธารณะทุกประเภท งดไปต่างประเทศเข้าประเทศกักตัว และอาจมีการปิดสถานที่เสี่ยงที่อาจจะทำให้เกิดการแพร่เชื้อ รวมถึงชะลอการเดินทาง เช่น การไปทำงานก็ให้ทำงานที่บ้าน (work from home) การเดินทางข้ามจังหวัด การเคลื่อนย้ายของคน และการจำกัดการรวมกลุ่ม ทั้งนี้ ขอความร่วมมือประชาชนและสถานประกอบการปฏิบัติตามมาตรการ VUCA อย่างเคร่งครัด คือ รับการฉีดวัคซีนตามที่กำหนด ป้องกันตนเองครอบจักรวาลทุกที่ทุกเวลา สถานประกอบการมีระบบ COVID-19 Free Setting และตรวจ ATK สมำเสมอ

สถานการณ์ COVID-19 จังหวัดนครราชสีมา รายงานผู้ป่วยรายใหม่ วันที่ 13 ก.พ. 65 ติดเชื่อนอกจังหวัด 21 ราย ติดเชื้อในจังหวัด 334 ราย ความเสี่ยง/ประวัติสัมผัสเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง และสัมผัสผู้ป่วย COVID-19 จำนวน 334 ราย

สถานการณ์ผู้ป่วยโควิดในอำเภอโชคชัย ผู้ป่วยติดเชื้อทั้งหมดจำนวน 2,069 คนและพบผู้ติดเชื้อในตำบลท่าจะหลุง จำนวนทั้งหมด 25 ราย และผลตรวจ ATK เป็นบวก (รอกการตัว PCR) อีกจำนวน 4 ราย พบกลุ่มเสี่ยงสูงจำนวน 16 รายอยู่ในระหว่างเฝ้าระวังสังเกตอาการ และได้รับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลโชคชัยจำนวน 2 ราย โรงพยาบาลเอกชนจำนวน 1 ราย รักษาตัวอยู่ในศูนย์ HI จำนวน 8 รายและส่งตัวกลับบ้าน (รักษาและพักฟื้นต่อ) จำนวน 2 ราย

สถานการณ์การระบาด COVID-19 ถูกควบคุมได้ระดับหนึ่ง จึงน่าจะเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่ทันตแพทย์และทันตบุคลากรในทุก ๆ หน่วยงาน กระทรวงสาธารณสุข ได้จัดระบบกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่จำเป็น^[3] ในการเตรียมพร้อมที่จะรองรับการเข้ารับการรักษา ด้านทันตกรรมเพื่อรักษาโรคฟันและช่องปากของประชาชน เพื่อบรรเทาปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน

ความสำคัญอย่างที่สุดเรื่องหนึ่งที่จะทำให้การกลับมาของการรักษาทางทันตกรรมให้มีความมั่นใจ ลดความกังวลจากปัญหา Covid-19

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับโรค COVID-19
2. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา เกี่ยวกับโรค COVID-19

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชาชนผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง 30 กันยายน 2565 จำนวน 130 คน (ข้อมูลจากผู้มารับบริการใน HOSxP)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา

ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง 30 กันยายน 2565 จำนวน 80 คน

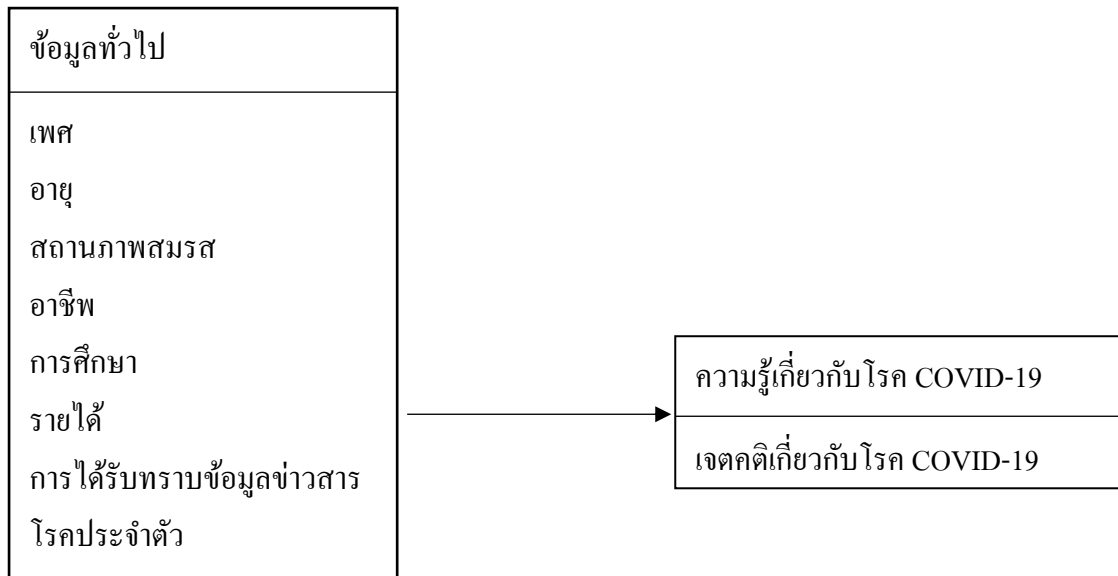
ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

เป็นการสำรวจความรู้และเจตคติเกี่ยวกับโรค COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขี้ดุ่น ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง 30 กันยายน 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเกี่ยวกับโรค COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชาชนผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง 30 กันยายน

2565 จำนวน 130 คน (ข้อมูลจากผู้มารับบริการใน HOSxP)

กลุ่มตัวอย่าง

ประชาชนผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2565 ถึง 30 กันยายน 2565 จำนวน 80 คน

ขนาดและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ใช้สูตร Cohen^[4]

$$\begin{aligned} \text{จำนวนตัวอย่าง} &= 10 \times k \quad (\text{k คือ จำนวน} \\ &\text{ตัวแปรอิสระหรือตัวแปรต้น}) \\ &= 10 \times 8 \\ &= 80 \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย เพศ, อายุ, สถานภาพสมรส อาชีพ ระดับการศึกษารายได้ การได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องโรค COVID-19 โรคประจำตัว

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับโรค COVID-19 หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค COVID-19 ในเรื่อง สาเหตุ อาการ การติดต่อการรักษาและภาวะแทรกซ้อน การป้องกันการติดเชื้อ

3. แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับโรค COVID-19 หมายถึง การแสดงออก ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่บุคคลมีต่อสถานการณ์ COVID-19 ในการที่จะแสดงออกมาสับสนุน หรือต่อต้าน ในการป้องกันการติดเชื้อ COVID-19

1. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม 1 ชุดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถาม ปลายปิด จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้เรื่องเกี่ยวกับ COVID-19 มีลักษณะเป็นปรนัยเลือกตอบ มี 3 ตัวเลือก ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ จำนวน 10 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ใช่	ให้ 1 คะแนน
ไม่ใช่	ให้ 0 คะแนน
ไม่ทราบ	ให้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับ COVID-19 จำนวน 9 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ใช้มาตราวัดแบบลิเคิร์ต (likert scale) โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละคำมีความหมาย ดังนี้คือ

เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่แน่ใจ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1	คะแนน

การแบ่งระดับความรู้และเจตคติใช้วิธีการจัดกลุ่มแบบอิงเกณฑ์ของ^[5] แบ่งเป็น 3 ระดับดังนี้ คือ คะแนน น้อยกว่าร้อยละ 9-15 ระดับต่ำ คะแนน ร้อยละ 16-22 ระดับปานกลาง คะแนน มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 23-27 ระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรง (validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสาธารณสุขและการเกิดโรคอุบัติใหม่ ความเชี่ยวชาญด้านทันตสาธารณสุข และ

มีความเชี่ยวชาญด้านการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรค Covid – 19 เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (content Validity) แล้วนำไปปรับปรุงคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง จนเป็นที่ยอมรับถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาแล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัย

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน แล้วนำแบบสอบถามทั้งหมดมาให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณจากสูตรของครอนบาช (Cronbach's Coefficient + Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ ด้านความรู้ เท่ากับ 0.70 และด้านเจตคติ เท่ากับ 0.75

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ให้กลุ่มผู้มารับบริการทางทันตกรรมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจีตุน จำนวน 80 คน ทำแบบสอบถามวัดความรู้และทัศนคติ
2. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จในแต่ละรายแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความครบถ้วนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง

การรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์

การวิจัยดังกล่าวได้รับการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา รหัส KHE 2022 – 064 ลงวันที่ 20 กรกฎาคม 2565 โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ การวิจัยและอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบด้วยตนเอง เพื่อให้การตัดสินใจและเต็มใจอย่างแท้จริง ซึ่งข้อมูลที่ได้จะปกปิดเป็นความลับ โดยข้อมูลจะเผยแพร่ออกไปในลักษณะภาพรวมเท่านั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการขออนุญาตในการเก็บข้อมูลและเจ้าของข้อมูลยินยอมให้ข้อมูลด้วยความสมัครใจ หากกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนใจในระหว่างการดำเนินการสามารถหยุดการดำเนินการและถอนตัวได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตนเองทั้งสิ้น

ผลการศึกษา

การศึกษาความรู้และเจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรมในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จีตุน ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการทางสถิติ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้มารับบริการทางทันตกรรม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.7, มีอายุระหว่าง 50 – 69 ปี มากถึงร้อยละ 27.5, มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 57.5, ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 41.3, มีรายได้อยู่ระหว่าง 5000 – 10000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 52.5, ประชาชนทั่วไปที่ไม่มีโรคประจำตัวให้ความสนใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 ร้อยละ 75.0, ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ

COVID-19 โดยได้รับข้อมูลจากการสื่อสารผ่านสื่อ โทรทัศน์มากถึง ร้อยละ 85.0

2. ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม

ผู้มารับบริการทางทันตกรรม มีความรู้^[6] เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้อง 2 ลำดับแรก ได้แก่ เรื่อง อาการผู้ติดเชื้อ COVID-19 จะมีอาการ ไข้ ไอ จามมี น้ำมูก เจ็บคอ ร้อยละ 96.3 และการติดเชื้อ COVID-19 สามารถติดต่อจากการสัมผัสพื้นผิวที่ปนเปื้อนแล้วมาสัมผัสที่จมูก ปาก และตา ร้อยละ 96.3 ผู้มารับบริการทางทันต

กรรม มีความรู้ที่น้อยที่สุด หรือตอบผิดมาก 2 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวส่วนใหญ่จะไม่เสียชีวิต ร้อยละ 71.3 รองลงมาคือ ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอาศัยอยู่บ้านไม่มีโอกาสติดเชื้อ COVID-19 ร้อยละ 67.5

เมื่อพิจารณา ความรู้ของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง ร้อยละ 51.2 และร้อยละ 37.5 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ตารางจำนวนและร้อยละของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19

จำแนกตามระดับความรู้		
ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ (0-5 คะแนน)	9	11.3
ปานกลาง (6-7 คะแนน)	41	51.2
สูง (8-10 คะแนน)	30	37.5
รวม	80	100.0

$\bar{X} = 6.94$, S.D. = 1.53, Min = 0 ,Max = 10.0

3. เจตคติเกี่ยวกับ COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม

ผู้มารับบริการทางทันตกรรมมีเจตคติที่ถูกต้อง 2 ลำดับแรก คือ ท่านยินดีที่จะปฏิบัติตามมาตรการการป้องกันโรค COVID-19 ของรัฐบาล ร้อยละ 96.3 รองลงมา มี 2 ข้อ คือ เชื้อ COVID-19 ติดต่อได้ง่ายโดยผ่านช่องทางการไอ การสัมผัส น้ำมูก น้ำลาย จากการรับบริการทางทันตกรรมของผู้ป่วยติดเชื้อแล้ว^[8] ร้อยละ 88.8 ส่วนอีกข้อคือ เมื่อพบเห็นคนไอหรือจามอยู่ใกล้ ๆ ท่านจะหันหน้าหนี และเดินออกห่างจากบริเวณนั้น ร้อยละ 88.8 ผู้มา

รับบริการทางทันตกรรมมีเจตคติเกี่ยวกับ COVID-19 ที่ไม่ถูกต้อง 2 ลำดับแรก คือ เรื่อง ท่านหลีกเลี่ยงการมารับบริการทางทันตกรรม / ตลาดนัด หรือที่สาธารณะ เป็นเวลานาน ร้อยละ 33.8 รองลงมา คือ ผู้ป่วยโรคติดเชื้อ COVID-19 สามารถอยู่ร่วมบ้านกับสมาชิกในครอบครัวได้ตามปกติ ร้อยละ 23.8 เมื่อพิจารณาการมีเจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับ COVID-19 พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับดีและระดับปานกลาง ร้อยละ 65.0 และร้อยละ 35.0 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ตารางจำนวนและร้อยละของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับ COVID-19

จำแนกตามระดับการมีเจตคติ		
ระดับการมีเจตคติ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ (9-15 คะแนน)	-	-
ปานกลาง (16-22 คะแนน)	28	35.0
สูง (23- 27 คะแนน)	52	65.0
รวม	80	100.0

\bar{X} = 23.18 , S.D. = 2.48, Min = 16.0, Max = 27.0

สรุปผล

การวิจัยเชิงพรรณนาคั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับโรค COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม กลุ่มตัวอย่างคือกลุ่มประชากรผู้มารับบริการทางทันตกรรมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจันทน์ ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ถึง 10 สิงหาคม 2565 จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไป แบบวัดความรู้เรื่องเกี่ยวกับ COVID-19 และแบบวัดเจตคติเกี่ยวกับไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยนำแบบสอบถามจำนวน 10 ชุดมาให้คะแนนและวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณจากสูตรของครอนบาช (Cronbach's Coefficient +Alpha) มีค่าด้านความรู้เท่ากับ 0.60 และมีค่าด้านเจตคติเท่ากับ 0.65 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2565 ถึง 10 สิงหาคม 2565 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

กลุ่มประชากรมีความรู้เกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 51.2 ระดับสูง ร้อยละ 37.5 ระดับต่ำ ร้อยละ 11.3 และมีเจตคติเกี่ยวกับติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 65.0 ปานกลาง ร้อยละ 35.0

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับโรค COVID-19 จากการศึกษาพบว่า ผู้มารับบริการทางทันตกรรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.7 และมีอายุระหว่าง 50 – 69 ปี มากถึง ร้อยละ 27.5 มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 เรื่อง อาการผู้ติดเชื้อ COVID-19 จะมีอาการไข้ ไอ จาม มี น้ำมูก เจ็บคอ ร้อยละ 96.3 และการติดเชื้อ COVID-19 สามารถติดต่อจากการสัมผัสพื้นผิวที่ปนเปื้อนแล้วมาสัมผัสที่จมูก ปาก และตา ร้อยละ 96.3 ผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mohammed K. Al-Hanawi^[6] ที่ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับสูง ทิศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับดี พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อ

COVID-19 อยู่ในระดับของ นิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัด สกลนคร และผู้รับบริการทางทันตกรรม มีความรู้ น้อยหรือยังเข้าใจผิดเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อ COVID-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวส่วน ใหญ่จะไม่เสียชีวิต ร้อยละ 71.3 รวมถึง ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอาศัยอยู่บ้านไม่มีโอกาสติด เชื้อ COVID-19 ร้อยละ 67.5 ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ กรมควบคุมโรค^[7] ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตน ในช่วง การระบาดของโรคติดเชื้อ COVID-19 (COVID-19) ของประชาชนในประเทศซาอุดีอาระเบีย ผู้เข้าร่วม การศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ แนวทางปฏิบัติที่มี ประสิทธิภาพต่อ COVID-19 ผลการศึกษานี้จะช่วย แนะนำแหล่งความรู้ในอนาคตให้กับกลุ่มอื่น ๆ เมื่อ มีสถานการณ์ COVID-19 ยังคงมีอยู่สำหรับ ประชาชนทั่วไป

เมื่อพิจารณา ความรู้ของผู้มารับบริการทาง ทันตกรรมเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 พบว่า ส่วน ใหญ่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 อยู่ใน ระดับปานกลางและระดับสูง ร้อยละ 51.2 และ ร้อยละ 37.5 ตามลำดับ

2. เจตคติของผู้มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับโรค COVID-19 จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ผู้มารับบริการทางทันตกรรมมีเจตคติที่ยินดีที่จะปฏิบัติตามมาตรการ การป้องกันโรค COVID-19 ของรัฐบาลร้อยละ 96.3 ยังรวมถึงแนวทางการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการติดเชื้อ COVID-19 คิดต่อได้ง่ายโดยผ่านช่องทางกรไอ การสัมผัส น้ำมูก น้ำลาย จากการรับบริการทางทันตกรรมของผู้ป่วยติดเชื้อแล้ว ร้อยละ 88.8 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดร.ณชนก พันธุ์สุมา พงษ์สิทธิบุญ

รักษา โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี สุรนารีสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี^[8] ที่ศึกษาเรื่องการประเมิน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของลูกจ้างใน โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย ประเทศตุรกี ทั้งนี้ยังมีเจตคติในการมารับบริการทางทันตกรรมมีเจตคติ เกี่ยวกับ COVID-19 ที่ไม่ถูกต้อง เรื่อง หลีกเลี่ยง การมารับบริการทางทันตกรรม / ตลาดนัด หรือที่ สาธารณะ เป็นเวลานาน ร้อยละ 33.8 อีกทั้ง ผู้ป่วย โรคติดเชื้อ COVID-19 2019 สามารถอยู่ร่วมบ้าน กับสมาชิกในครอบครัวได้ตามปกติ ร้อยละ 23.8 สอดคล้องกับการศึกษาของ พรพัฒน์ ภูนาถม, จันทร์ชนะสอน สำโรงพล สุไวยรินทร์ ศรีชัย และ คณะ^[3] ที่ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับสูง ทักษะเกี่ยวกับการ ป้องกันโรคเชื้อ COVID-19

เมื่อพิจารณาการมีเจตคติของผู้มารับ บริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับ COVID-19 พบว่า มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลางและระดับดี ร้อยละ 35.0 และร้อยละ 65.0

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นแนวทางในการให้ความรู้ การปรับ เจตคติ และการส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการติด เชื้อ COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรม ตำบลท่าจะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา
2. ผู้มารับบริการทางทันตกรรมตำบลท่า จะหลุง อำเภอโขกษัย จังหวัดนครราชสีมา มี พฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อ COVID-19 ที่ ถูกต้องเหมาะสม

3. จัดระบบกำหนดแนวทางการให้บริการทางทันตกรรมและการเตรียมพร้อมที่จะรองรับการเข้ารับการรักษาด้านทันตกรรมเพื่อรักษาโรคฟันและช่องปากของประชาชน เพื่อบรรเทาปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้มารับบริการทางทันตกรรมมีความรู้เกี่ยวกับติดเชื้อ COVID-19 อยู่ในระดับปานกลางและมีเจตคติต่อการมารับบริการทางทันตกรรมที่ดีขึ้น

1. จากการศึกษาความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 ในกลุ่มผู้สูงอายุและผู้ป่วยมีโรคประจำตัวส่วนใหญ่จะไม่เสียชีวิต ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัวอาศัยอยู่บ้านไม่มีโอกาสติดเชื้อ COVID-19 ซึ่งไม่ถูกต้องบุคคลกรสาธารณสุขควรมีการให้ความรู้เพิ่มเติม^[9] โดยเน้นเนื้อเรื่องของความตระหนักถึงปัจจัยเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการรักษาในกลุ่มเปราะบางหรือกลุ่มผู้สูงและเน้นให้เห็นถึงการมารับบริการทางทันตกรรมหรือการดำรงชีวิตอย่างไรให้ห่างไกลจากการติดเชื้อ

2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโปรแกรมการให้ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในรูปแบบที่แตกต่างกันและในชุมชนที่แตกต่างกัน

3. จากการศึกษาเจตคติที่มีเกี่ยวกับโรคติดเชื้อ COVID-19 ในครั้งนี้ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชน ตลาคันด์ หรือที่สาธารณะได้รับรู้และตระหนักถึงการระบาดของโรคติดเชื้อ (COVID-19) ในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าและเจตคติเกี่ยวกับโรค COVID-19 ของผู้มารับบริการทางทันตกรรมในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าจะหลุง อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษามีโอกาสดูแล และให้ความรู้กับประชาชนที่มารับบริการทางทันตกรรมเกี่ยวกับการแพร่กระจายเชื้อ และการป้องกันการติดเชื้อโรค COVID-19 ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบข้อมูลเพื่อการวางแผนในอนาคต และให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากดร. สมหมาย กษนาม ผู้จัดการสำนักงานวิจัยและสถิติ

ขอขอบคุณทันตแพทย์หญิงอมรรัตน์ หิรัญรัตน์ นายประเสริฐ เทพทะเล นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด่านเกวียน นายแพทย์เกรียงศักดิ์ คุรุชกุล ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโชคชัย ทันตแพทย์จอนสัน พิมพิสารและผู้มารับบริการทางทันตกรรมทุกท่านช่วยตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] Latiffah A Latiff, Associate Prof. Dr, Saadat Parhizkar, Dr, Huda Zainuddin, (et.al). Pandemic Influenza A (H1N1) and Its Prevention: A Cross Sectional Study on Patients' Knowledge, Attitude and Practice among Patients Attending Primary Health Care Clinic in Kuala Lumpur, Malaysia.

- Global Journal of Health Science 2012; 4(2): 95 – 102.
- [2] Zhonggen Sun, Bingqing Yang, Ruilian Zhang, (et.al). Influencing Factors of Understanding COVID-19 Risks and Coping Behaviors among the Elderly Population. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2020; 17(16): 5889.
- [3] วัชรพล วิวรรสน์เถาว์พัชร์. จอนสัน พิมพิสาร. พนิดา ฤทธิธิน. รุ่งนิตา รอดวินิจ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้ารับบริการทันตกรรมของวัยทำงานในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในเขตเทศบาลตำบลโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารทันตภิบาล* 2565; 33(1): 57 – 75.
- [4] Cohen, J., & Cohen, P. *Applied Multiple Regression/Correlation Analysis for the Behavioral Sciences*. Hillsdale, NJ: Erlbaum; 1983.
- [5] Bloom, B.S., et al. *A Taxonomy of Educational Objectives: Handbook I The Cognitive Domain*. Longman, Green Co., New York; 1956.
- [6] Mohammed K Al-Hanawi , Khadijah Angawi , Noor Alshareef . (et.al). Knowledge, Attitude and Practice Toward COVID-19 Among the Public in the Kingdom of Saudi Arabia: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Public Health* 2020; 27(8) : 217.
- [7] กรมควบคุมโรค. แนวทางปฏิบัติเพื่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) หรือโควิด 19 สำหรับประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง. [ออนไลน์]. (2564). [เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก https://ddc.moph.go.th/viral-pneumonia/file/int_protection/int_protection_030164.pdf.
- [8] ดร.ณชนก พันธุ์สุมา. พงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. โรงเรียนสุรวิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีสาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย. สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.[ออนไลน์]. (2564). [เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2565]. เข้าถึงได้จาก <https://thaidj.org/index.php/smnj/article/view/11003/9598>
- [9] กชมิ่ง สมมิ่ง. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ ของผู้รับบริการงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพระนารายณ์มหาราช จังหวัดลพบุรี. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์* 2557; 37: 8 – 21.
- [10] สัญญา สุปัญญาบุตร. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดใหญ่ชนิด A (2009 H1N1) ของประชาชน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสำนักงาน*

ป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ขอนแก่น 2554;
18(2) : 1 – 11.